

враховуючи особливості аудиторії, яка має справу з певними повідомленнями. Загалом концепція передбачає, що державні органи влади повинні мати володіти відповідними інституційними структурами, технічними засобами та джерелами, які забезпечують ефективну державно-управлінську комунікацію з громадянами.

Державно-управлінська комунікаційні технології забезпечують налагодження інформаційно-комунікативних процесів у сфері державного управління, оскільки з функціональної точки зору вона відповідає за прийоми та методики передачі державно-управлінської інформації, що тим самим забезпечує структурування діяльності органів державної влади та форми їх взаємодії з інститути громадянського суспільства у період надзвичайної ситуації.

Бардієвський Владислав Ігорович

Студент 1 курсу магістратури ОП «Соціологія»
факультету психології, політології та соціології

Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: Ярова Ліліана Вікторівна

Завідувач кафедри соціології

Національного університету «Одеська юридична академія»,
доктор політичних наук, професор

СОЦІОЛОГО-ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИНИКНЕННЯ І ПОШИРЕННЯ КОНЦЕПЦІЙ БУЛІНГУ

Концепція соціального контролю Тревіса Хірші (1969) базується на зв'язуванні людей і соціальних інститутів, щоб зрозуміти агресивну поведінку школярів. Передумовою концепції соціального контролю вважається, що девіантна і делінквентна поведінка формується, якщо індивід має слабкі зв'язки з оточенням і соціальними інститутами. Також, знущання можуть сформуватися, якщо взаємозв'язки дитини з громадськими установами (це шкільне середовище, сім'я, друзі і т. д.) є нестабільними, або послабленими, що надає підлітку підходящі умови до подібної поведінки. Саме від взаємовідносин між цими групами і молодого особою залежить її ставлення до себе і своїх однолітків.

Хірші виділив основні чотири елементи соціального контролю, які запропоновані, щоб зменшити відсоток тих, хто може вступати в булінгову поведінку:

- емоційна прихильність, повага до батьків, однолітків та інших;
- прихильність до конформізму. Витрачення сил і енергії на професійну діяльність, покращення навичок;

м. Одеса, 23 березня 2023 р.

- коли особа залучена до конвенційних дій і витрачає час на улюблену справу, домашній побут, навчання, у неї нема вільного часу на деструктивну поведінку;
- дотримання соціальних принципів і законів [1, с. 67].

Як ми можемо спостерігати, саме під впливом відсутності цих чинників зазвичай діти вдаються до такої поведінки. Кожний з цих чотирьох елементів соціального контролю здатний самостійно уповільнювати знування, девіантну і делікту поведінку.

Загальна теорія деформації. Теорія стверджує, що коли підлітки переживаючи перевантаження (емоційне), вони можуть відчувати злість або розчарування, внаслідок чого підвищується ризик злочинної або девіантної поведінки.

Як відомо, підлітки зазвичай проходять пубертатний період. Це пов'язано з фізіологічними особливостями людини, тому можемо припустити, що гормони несуть в такій ситуації великий вплив на їх емоційний стан, адже підліток адаптується до «нового» тіла та психологічного стану. Саме в цей час формується майбутня особистість, а саме булінг деструктивно впливає на її розвиток.

Теорія соціального пізнання. За цією теорією від початку свого народження ніхто не є хуліганом. Тобто дитина щоб стати булером повинна мати якісь причини на це. Наприклад, може спостерігати за дорослими і наслідувати їх поведінку. Власне, поведінка людини встановлюється взаємозв'язком особистісних детермінант [2, с. 85].

Чудово відомо, що на індивід як особистість, надзвичайно сильно впливає соціум, він (індивід) набуває тієї поведінки, яку спостерігає з самого дитинства. І коли підлітки зіштовхуються з певним конфліктом між собою, який в майбутньому може перерости в булінг, а для деяких учасників і взагалі в стигматизацію, кожен з них демонструє певну набуту поведінку, яка визначить хто жертва, а хто хижак. Також це буде залежить від вродженого темпераменту дитини.

Представники теорії домінування вважають, що люди цькують інших для того, щоб створити чітку ієрархію в групі, отримати соціальний статус, доступні ресурси та бути популярним у соціумі. Наприклад, в класі деякі діти можуть вчиняти цькування над іншими, очікуючи, що за це їх однолітки будуть поважати. Так вони прагнуть створити союз з лідерами хуліганів. Це одна із провідних теорій насилля і міжусобиць в світі [1, с. 68].

Теорія соціалізації гендерної ролі. Ця концепція дає конкретне пояснення того, як гендерні норми і патології гендерних норм можуть призвести до знувань і гендерних домагань (наприклад, гомофонних прізвиськ та цькувань, статевих домагань і т. д.). У рамках суспільно-конструктивістської структури жіночі та чоловічі

ідеології є наслідком інтерналізації цивілізовано визначених гендерних норм. Ці норми та очікування мають вплив на поведінку та ставлення до своєї та протилежної статі, особливо коли людина чітко стосується конкретних аспектів цих ідеологій гендерної ролі. Дослідження, проведені в 2009 році Орнаком та Фішером, показують, що хлопчики, які слідує за традиційними чоловічими нормами, зіштовхуються з більшим ризиком насильства і більш сприйнятливі до насильства щодо жінок. В той час, як дівчата наслідуючи традиційні гендерні ролі частіше є жертвами міжособистісних конфліктів у стосунках [1, с. 68].

Суспільство сприймає гетеро сексуального чоловіка як взірць ідеалу, тоді як інші види маскулінності та фемінності вважаються менш бездоганними, а інколи взагалі повним абсурдом (наприклад хлопців завжди налаштовують, що чоловіки не плачуть і не проявляють емоцій, а манера поведінки, яка більше схожа на дівочу в групі буде сприйматися в негативному аспекті). Результатом чого стає те, що хлопці в шкільному віці намагаються пробудити свою маскулінність, за допомогою цькувань та насилля стосовно інших підлітків, щоб здобути владу і статус в групі, часто пересилиючи себе і свої принципи.

Теорія звичайної діяльності (RAT). Теоретики звичайної діяльності вказують, що посилюється можливість знуцань та віктимізація над дитиною, коли та знаходиться далеко від дому. Науковці провели дослідження, в якому дослідили де і з ким жертва зазвичай проводить свій вільний час. Результатом вийшло, що шанс для булінгу створюються рутинними діями інших індивідів у місцях, де часто перебувають вмотивовані кривдники. Це дослідження включає наступні фактори, що сходяться до віктимізації:

- 1) наявність хулігана/булера;
- 2) приваблива, вразлива жертва;
- 3) відсутність дієздатного опікуна який би міг захистити [1, с. 67].

Таким чином, правопорушником може бути будь-хто, якщо бажає щось отримати від жертви, тоді як вабливі жертви, на яких правопорушники звертають увагу, використовуючи знуцання, намагаються привернути увагу до себе.

Кожна з цих теорій має право на існування, так як відкривають нові погляди на мотиви та взаємодію індивіда і групи, індивіда та індивіда, індивіда та соціального інституту.

Список використаної літератури

1. Bowman Darcy, «The Sociology of Bullying: Prevention and Intervention Using a Three Themed Model» (2018). Honors Theses. – P. 67-68.

2. Krishna Kumari Paudel Subedi. Theoretical Perspective of Bullying. International Journal of Health Sciences and Research. 2020. Vol. 10, no. 8. – P. 83- 89. URL: https://www.ijhsr.org/IJHSR_Vol.10_Issue.8_Aug2020/14.pdf.

Безуглова Валерія Дмитрівна

Аспірантка 2-го року навчання ОП «Соціологія»

кафедри соціології та масових комунікацій

Криворізького державного педагогічного університету

Науковий керівник: *Калашнікова Людмила Володимирівна*

Професор кафедри соціології та масових комунікацій

Криворізького державного педагогічного університету,

доктор соціологічних наук, професор

ПОЛІТИЧНА КОМУНІКАЦІЯ В СОЦІАЛЬНИХ МЕДІА ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Соціальні медіа відіграють надзвичайно важливу роль у веденні політичної комунікації під час російсько-української війни. З одного боку, соціальні медіа дозволяють оперативно поширювати інформацію одночасно великої кількості користувачів, а з іншого сприяють створенню відповідного образу України серед міжнародної спільноти. Пріоритетним завданням таких комунікацій є передача інформації про поточний стан перебігу військових дій з огляду на об'єктивність й правдивість даних, що ширяться інтернет-мережею. Соціальні медіа виступають допоміжним засобом підтримки людей у період воєнного часу й врегулюванню настроїв населення.

Сьогодні, в умовах воєнного стану, використання соціальних медіа у політичній комунікації відіграє чималу роль у формуванні громадської думки, репрезентації російсько-українського озброєного конфлікту в міжнародній площині, прийняті важливих стратегічних рішень. Різноманітні віртуальні майданчики надають можливість висловлювати свої думки, давати відгуки на події, що відбуваються й взаємодіяти одне з одним у режимі реального часу. Так, на думку української науковиці О.В. Шиманової-Стефанишин, соціальні медіа відіграють надзвичайно важливу роль у веденні політичної комунікації в умовах війни. Детальний аналіз інтернет-простору дав змогу встановити чотири основних рівні:

- **Міжнародний:** Починаючи з першого дня повномасштабного вторгнення сторінки політичних діячів й активістів миттєво змінила напрям своїх публікацій. Головним меседжем стали об'єктивне висвітлення подій, що відбуваються в Україні. Президент України В. Зеленський тільки за період з 24 лютого по

м. Одеса, 23 березня 2023 р.

Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Трансформація українського суспільства в цифрову еру»